

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 103

Грудень 2007

Stoll проти Швейцарії - 69698/01

Рішення від 10.12.2007 [ВП]

Стаття 10

Стаття 10-1

Свобода вираження поглядів

Засудження журналіста за публікацію дипломатичного стратегічного документа, який мав гриф таємного: *немає порушення*

Факти: справа стосується засудження заявника, журналіста за професією, до сплати штрафу за те, що він оприлюднив у пресі таємний звіт швейцарського посла в Сполучених Штатах, який стосувався стратегії, яку уряд Швейцарії повинен був прийняти в перемовинах між, зокрема, Всесвітнім єврейським конгресом та швейцарськими банками на предмет компенсації, належної жертвам Голокосту за незатребувані грошові кошти, депоновані на рахунках у швейцарських банках.

У грудні 1996 року посол Швейцарії в США підготував у рамках даних перемовин «стратегічний документ» з грифом «таємно». Цей документ був направлений посадовцю, який займався цим питанням у Федеральному департаменті закордонних справ у Берні. Копії були відправлені дев'ятнадцяти іншим особам у швейцарському уряді, а також федеральним органам влади та швейцарським дипломатичним представництвам за кордоном. Заявник отримав копію, ймовірно, в результаті порушення службової таємниці людиною, особа якої залишається невстановленою.

Недільна цюрихська газета опублікувала, серед іншого, дві статті заявника під назвами: «Посол Ягметті ображає євреїв» та «Посол в халаті та альпінських чоботях сів в калюжу». Наступного дня цюрихська щоденна газета опублікувала об'ємні витяги із стратегічного документа, згодом ще одна газета також опублікувала витяги.

Суд зобов'язав заявника сплатити штраф у розмірі 800 швейцарських франків (близько 476 євро) за те, що він оприлюднив «таємне службове обговорення» у розумінні статті 293 Кримінального кодексу. Апеляції заявника були відхилені Федеральним судом в якості останньої інстанції.

Швейцарська рада з питань преси хоч і погодилась, що публікація була правомірною, зокрема з огляду на важливість публічних обговорень питань про кошти жертв Голокосту, але висловила думку, що заявник, опублікувавши стратегічний документ в скороченому вигляді та не встановивши з достатньою чіткістю хронологічну послідовність подій, безвідповідально виставив погляди посла таким чином, що вони здавалися шокуючими та скандальним. Рада з питань преси додала, що інші газети, навпаки, належним чином освітили ці питання, опублікувавши стратегічний документ майже повністю.

Право: Процедура - У рішенні Палати Суд постановив чотирма голосами проти трьох, що мало місце порушення статті 10 Конвенції. На прохання уряду Швейцарії справу було передано на розгляд до Великої палати згідно зі статтею 43 Конвенції.

Суть - засудження заявника складало «втручання» в здійснення його права на свободу вираження поглядів. Втручання було передбачене швейцарським кримінальним кодексом та переслідувало законну мету запобігання «розголошенню конфіденційної інформації». Велика палата підкреслила, що в світлі пункту 3 статті 33 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року і за відсутності натяків про протилежне в історії прийняття статті 10, було б доцільним прийняти таке тлумачення фрази «запобігання розголошенню конфіденційної інформації» у розумінні статті 10 § 2, яке включає конфіденційну інформацію, розголошену або особою, яка несе обов'язок не розголошувати її, або третьою стороною, зокрема, як і в цій справі, журналістом.

Основне питання, яке необхідно було визначити, полягало в тому, чи було дане втручання «необхідним у демократичному суспільстві». У цьому зв'язку Велика палата спочатку підтвердила, що стаття 10 застосовувалась до поширення журналістами конфіденційної або таємної інформації.

Питання про незатребувані кошти не тільки торкалось значних фінансових інтересів, але й мало значний моральний вимір, що означало, що воно представляло інтерес навіть для більш широкого міжнародного співтовариства. Відтак, в оцінці того, чи був необхідним захід, застосований швейцарськими властями, Суд взяв до уваги необхідність зважування двох задіяних громадських інтересів: інтерес читачів в отриманні інформації про актуальні питання та інтерес органів влади в забезпеченні позитивного та задовільного результату проведення дипломатичних перемовин.

Незважаючи на те, що оскаржувані статті були зосереджені майже виключно на особистості посла та його особистому стилі, вони могли сприяти громадському обговоренню питання про незатребувані кошти, яке в той час було предметом жвавої дискусії в Швейцарії. Тому громадськість мала зацікавленість у публікації статей.

Що стосується інтересів, які швейцарські власті прагнули захистити, для дипломатичної служби та безперебійного функціонування міжнародних відносин було вкрай важливим, щоб дипломати мали можливість обмінюватися конфіденційною або таємною інформацією. Тим не менш, конфіденційність дипломатичних звітів не могла бути збережена будь-якою ціною; у зважуванні інтересів, що стояли на кону, один проти одного, важливими чинниками були зміст звіту та потенційна загроза від його оприлюднення. У даній справі оприлюднення уривків зі звіту посла на той момент могло мати негативні наслідки для плавного процесу перемовин, в яких приймала участь Швейцарія, з огляду не лише на зміст висловлювань посла, але й форми, в якій він їх зробив. Розкриття змісту звіту посла – навіть часткове – могло підірвати клімат конфіденційності, необхідний для успішного проведення дипломатичних перемовин в цілому та мати негативні наслідки для перемовин, які проводила Швейцарія зокрема. Таким чином, враховуючи, що статті, написані заявником, були опубліковані в особливо делікатний момент, вони могли спричинити значну шкоду інтересам швейцарських властей.

Що стосується поведінки заявника, то він як журналіст не міг не знати, що розголошення звіту каралось Кримінальним кодексом. Питання про те, чи відповідала форма статей правилам журналістської етики, мало більше значення. Зміст статей був очевидно спрощеним та урізаним, а використана мова могла наводити на думку, що висловлювання посла були антисемітськими. З легкої руки заявника поширилась чутка, яка, безсумнівно, сприяла відставці посла, та яка безпосередньо була пов'язана з одним із явищ, які лежали в самій основі питання про незатребувані кошти, а саме звирства, скоєні проти єврейської громади під час Другої світової війни. Суд підтвердив необхідність жорсткого ставлення до такого роду тверджень та/або інсинуацій. Крім того, спосіб, в який статті були відредаговані – з сенсаційними заголовками, – не вбачався належним для такої важливої і серйозної теми, як незатребувані кошти. Нарешті, статті заявника також були неточними і могли ввести читача в оману.

За цих обставин і з урахуванням того, що одну із статей було розміщено на першій сторінці швейцарської недільної газети з великим накладом, Суд погодився із думкою уряду Швейцарії та Ради з питань преси про те, що головною метою заявника було не проінформувати громадськість на тему загального інтересу, а зробити звіт посла предметом непотрібного скандалу. Спрощена та урізана форма даних статей, яка могла ввести читача в оману стосовно особи посла та його здібностей, значно применшила важливість їхнього сприяння суспільному обговоренню, що захищається статтею 10. Нарешті, Суд порахував, що штраф, накладений на заявника, не був непропорційним переслідуваній меті.

Висновок: немає порушення (дванадцять голосів проти п'яти).

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Це коротке викладення рішення, зроблене Секретаріатом, не є
зобов'язальним для Суду.

Натисніть тут для доступу до Інформаційних бюлетенів з практики Суду:
[Case-Law Information Notes](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int